

Za dveřmi jsou Vánoce.

V LÍSKE finalizujeme projekty a programy, hodnotíme a plánujeme nový rok.

V našem Lískovém obchůdku je možné do 19. prosince zakoupit kávu, čaj, kakao, čokolády, koření či další dobroty. Tak se stavte, pořídit dárek pro radost nebo jen posedět v teple u kávy a čaje.

Z významných dnů připomínáme:

- 21. prosince – Zimní slunovrat, začíná astronomická zima.
- 24. 12. Vánoce – Štědrý den
- 25. 12. Vánoce – 1. svátek vánoční
- 26. 12. Vánoce – 2. svátek vánoční
- 31. 12. Silvestr – konec kalendářního roku
- 1. leden – Nový rok, Den obnovy samostatného českého státu

Připravili jsme pro Vás poslední letošní rozesílku s číslem 20/2018. Některé texty se pravidelně opakují, slouží jako rychlý zdroj informací.

Nové texty jsou označeny ikonkou

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Nabídka specializačního studia pro koordinátory EVO, kurz 3, 2019–2020

Klub LÍSKY

Pokud se vám líbí programy a činnosti LÍSKY, máte rádi přírodu, tradice a kulturu (nejen) Zlínského kraje. Pokud si přejete, aby děti i dospělí byli více venku, rozuměli životnímu prostředí a pomáhali o ně pečovat, přidejte se k nám. Staňte se členem Klubu LÍSKY. Svým členstvím podpoříte lískové programy, stanete se součástí dění a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte. Členem Klubu může být i rodina, škola či organizace. Informace o klubu i ukázkový list pro rodiny s dětmi najdete na <http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky>

Akce do DIÁŘE:

Úterý 8. ledna	Klub ambasadorů fair trade, www.liska-evvo.cz
Středa 9. ledna	Férová kavárna LÍSKY s příběhem, www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

Pocitvě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji (celoročně)

Ptáci – žijí tady s námi (duben)

Pocitvě vyrobené, spravedlivě zaplacené (květen)

Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny (květen – červen)

Stromy a my (září – říjen)

<http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

Po dobu trvání dané kampaně vám poskytneme informace a rady k tématu, náměty a metodické listy pro práci s dětmi, pozveme vás na programy, výstavy, dny otevřených dveří, slavnosti, semináře a exkurze atd.

Učíme se venku

Otevřený společný projekt a kampaň více organizací. LÍSKA je jednou z nich. Projekt spojuje učitele, rodiče i odborníky. Podporuje hru a učení venku jako předpoklad zdravého rozvoje dětí. Chceme, aby se učení venku stalo běžnou součástí výuky v našich školách a zažívalo ho každé dítě.

www.ucimesevenku.cz

Zdroje (nejen) pro EVVO

V pondělí 21. ledna 2019 bude vyhlášen **program Podpora ekologických aktivit v kraji**, <https://www.kr-zlinsky.cz/rp04-19-podpora-ekologickyh-aktivit-v-kraji-aktuality-15301.html>

XI. ročník Programu 3P

Vyhlašovatel Nadace rozvoje občanské společnosti
<http://nno.ecn.cz>

Program ekologické výchovy dětí

Vyhlašovatel Nadace Ivana Dejmal
<http://nno.ecn.cz>

Aktuální výzvy Ministerstva životního prostředí:

Pilíře EVVO, https://www.mzp.cz/cz/evvo_vyzva_ctyri_2018

Národní síť EVVO,

https://www.mzp.cz/cz/evvo_vyzva_pet_2018

Výzvy Erasmus plus

www.ef-czech.cz/erasmus/

Výzva Nadace VIA „Živá komunita“ – program podporující aktivní lidi, kteří chtějí zlepšit život ve své sousedské komunitě. Cílem programu je zlepšování veřejného prostoru a mezilidských vztahů v sousedských komunitách a posilování jejich soběstačnosti, www.nadacevia.cz/ziva-komunita/

Pozvánky

Vánoční koncerty
cimbálové muziky
Soláň
Čas radosti
veselosti

Přijměte srdečné pozvání
na vánoční koncerty cimbálové muziky Soláň

Sobota 8. 12. 2018
Zámek Hrádek u Nechanic od 18.00 hodin a 19.30 hodin

Neděle 9. 12. 2018
Kulturní dům Zašová od 17 hodin
se Zašovským chrámovým sborem

Neděle 16. 12. 2018
Rožnov pod Radhoštěm
Janíkova stodola Valašské muzeum v přírodě
od 14.30 hodin

Pátek 28. 12. 2018
Zvonice Soláň od 16.00 hodin - vánoční zpívání

Úterý 1. 1. 2019
Hostýn, bazilika Nanebevzetí Panny Marie
od 12.00 hodin - charitativní koncert pro Třetí tisíciletí sbírku

Skanzen Rochus Uherské Hradiště zve:

26. 12.
Štěpánské koledování
ve stodole,
14:00–17:00 hodin

Tradiční setkání
u dřevěné stodoly
ve Skanzenu Rochus
s hudeckou muzikou
Burčáci.

www.skanzenrochus.cz

Náměty, doporučení a inspirace

Ptačí krmítka – zimní sčítání ptactva

Česká společnost ornitologická poprvé spouští program Ptačí krmítka zaměřený na sčítání ptáků.

Připravte se na 4.–6. ledna.

Více na: <https://krmitka.birdlife.cz>

Speciálně k programu vyšel plakát **Ptačí krmítka** od Jana Hoška. Ke stažení na http://new.birdlife.cz/wp-content/uploads/2018/11/plakat_Krmitka.pdf

Tak se přihlašujte a hlavně přikrmujte :-)

■ **Ochrana přírody, nejčastější dotazy:**
www.ochrancizl.cz/inpage/nejcastejsi-dotazy/

■ **STOP palmovému oleji,**
www.stoppalmovemuoleji.cz/

■ **Zapojte se a sledujte iniciativu Ministerstva životního prostředí #dostbyloplastu**

Více na https://www.mzp.cz/cz/news_181906

Zapojte se do kampaně #Nepetuj a sdílejte video.

Více na www.nepetuj.cz

Inspirujte se dle ZERO WASTE TÝDEN s MŽP a bezobalu.org

Zprávy z webových stránek a tisku, odborné články

BBC shrnula závěry klimatické konference do pěti bodů

Zástupci téměř 200 států se po dvoutýdenním jednání v Polsku shodli na pravidlech uplatňování pařížské dohody o klimatu z roku 2015. Světová konference o klimatu COP24 měla původně skončit už v pátek, kvůli rozporům byla ale prodloužena do soboty. Jaké klíčové body vzešly z jednání shrnuje britská BBC.

Klíčové body z jednání světové konference o klimatu COP24:

1. Nejdůležitější jsou pravidla

Eurokomisař pro energetiku a ochranu klimatu Miguel Arias Cañete vysvětlil, jak by nová pravidla měla fungovat. "Máme systém transparentnosti, systém podávání hlášení, máme pravidla pro měření našich emisí, máme systém pro měření dopadů našich politik ve srovnání s tím, co doporučuje věda," uvedl eurokomisař.

V rámci kontroly budou pravidla obsahovat rovněž i mechanismus k zajištění dodržování předpisů. Znamená to, že země, které nepředloží své zprávy včas, budou čelit vyšetřování. Nová pravidla budou "flexibilní" pro rozvojové země - ty se budou moci pravidlům přizpůsobit později.

2. Za vědu stojí za to bojovat

Jedna z největších hádek na klimatické konferenci se týkala vědecké zprávy Mezivládního panelu OSN pro změnu klimatu (IPCC). Ten v říjnu uvedl, že růst oteplování lze udržet na úrovni 1,5 stupně Celsia v porovnání s teplotou v předindustriálním období, ale vyžadovalo by to rychlé a bezprecedentní změny v lidském chování.

Skupina zemí, včetně Saúdské Arábie, Spojených států, Kuvajtu a Ruska, tedy velkých producentů fosilních paliv, odmítla studii IPCC "uvítat". Chtěli pouze, aby závěry konference říkaly, že státy zprávu "vzaly na vědomí". Snahy o nalezení kompromisu skončily nejprve nezdarem. Ostatní země se ale nevzdaly, většina z nich totiž měla pocit, že uznání vědeckých závěrů je pro konferenci důležité. Nakonec teda byla nalezena shoda a došlo k "uznání" činnosti IPCC.

"Vědecké závěry jsou znepokojivé, nenastalo ale jejich propojení s tím, že je třeba dělat (v boji se změnou klimatu) něco víc," uvedla Camilla Bornová ze think-tanku E3G, který se zabývá ochranou životního prostředí. "Dohoda se na to dívá izolovaně. Je to elegantní kompromis, ale není to dostatečné," dodala.

3. Mezinárodní duch stále žije

Množství států se obávalo, že s nárůstem nacionalismu v mnoha zemích a s nedávným zvolením Jaira Bolsonara brazilským prezidentem bude mezinárodní spolupráce potřebná k řešení klimatických změn ohrožena. Pro mnoho zemí tak bylo dosažení dohody v Katovicích méně o technických pravidlech, ale více o ukázání toho, že mezinárodní duch stále žije a má svou váhu.

"Myslím, že krása multilateralismu spočívá v tom, že jde o úsilí všech," uvedla španělská ministryně životního prostředí Teresa Riberaová Rodríguezová. "A co jsme viděli je to, že všichni balíček podpořili, žádná země se nerozhodla, že ho bude blokovat. Je to velmi obtížné. Je to jako pořádat večírek pro 200 přátel a dát dohromady jen jediné menu, co budou všichni jíst. Není to jednoduché, ale máme to. A to je fantastické!" dodala.

4. Vítězství pro proces, ale nikoli pro planetu?

Zatímco vyjednaváči si vzájemně gratulovali, jakou vykonali dobrou práci, pokud jde o sestavení pravidel, existuje mnoho kritiků, kteří mají pocit, že dohoda nejde dost daleko. Poukazují zejména na sílu vědy a veřejné uznání dopadů klimatických změn, které se letos projeví například vlnami veder a požáry.

Mnoho ekologických aktivistů se domnívá, že Katovice byly promeškanou příležitostí k radikální akci.

"Skončilo to spíše jako veletrh o obchodování s uhlím než dohoda o klimatu," komentoval to jeden z aktivistů Mohamed Adow s odkazem na snahy Polska a USA prosazovat na konferenci uhlí. "Nedali jsme najevo v dobré víře, zejména pro mladé, že bereme vážně to, co nám říká věda a že na to reagujeme. Tento vzkaz nezazněl," dodal.

5. Objevují se nové hlasy

Jednou z nejpozoruhodnějších věcí na celé konferenci byla přítomnost energických mladých lidí v mnohem větší míře, než tomu bylo zvykem na podobných akcích v minulosti. Mladí lidé často vnímají klimatické změny jinak, než ti starší, kteří ale tvořili většinu vyjednaváčů přítomných v Polsku. Nejlépe to asi vystihl bývalý maletivský prezident a nyní hlavní vyjednaváč Muhammad Našíd. "Za téměř deset let, co se účastním těchto klimatických vyjednávání, musím říci, že to nevypadá, že by se něco změnilo. Stále používáme ten starý, dinosaurí jazyk. Stále říkáme to samé. Stále zmiňujeme ty stejné fádní body," dodal.

Asi nejzajímavějším proto bylo v tomto směru vystoupení patnáctileté švédské studentky Greta Thunbergové. Její poselství bylo rázné a stručné: "Nemůžeme vyřešit krizi, jestliže to za krizi nepovažujeme.

https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/bbc-shrnula-zavery-klimaticke-konference-do-peti-bodu?fbclid=IwAR37vbFLstlUTTv_hVnx6mf9h_bqeO-vyUI7IMX3NjtxNJ71BGmmR1w1QME

Zprávy z webových stránek a tisku, odborné články

Každé dvacáté české dítě v životě neslyšelo kukačku, dvě procenta nikdy nebyla v lese

Minisčítání ukázalo, že spousta dětí se nikdy nesetkala s jevy, jež přijdou jejich rodičům samozřejmé. Český statistický úřad v každoroční anketě například zjistil, že dvě třetiny dětí nikdy neviděly výrobu másla, dvě pětiny zase dojení krávy. Kolem šesti procent v životě neslyšelo kukačku, necelá dvě procenta nikdy v životě nebyla v lese, odhalil dále průzkum mezi dvaceti šesti tisíci dětmi.

"Dozvěděli jsme se, že 41 procent dětí nikdy nevidělo dojení krav. Dalších šest procent prý nikdy neslyšelo kukačku a nevidělo včelí úl a necelá dvě procenta dětí dokonce nikdy v životě nebyla v lese," informovala Helena Koláčková, vedoucí oddělení internetu v odboru vnější komunikace ČSÚ.

Statistickí také zjišťovali, kolik dětí nikdy nevidělo živého ježka (6,8 procenta), veverka v lese (4,7) nebo běžícího zajíce (4,4). Asi dvě procenta dětí také podle průzkumu nikdy netrhala jahody.

Výzkumníci se zajímali také o to, jaké činnosti děti samy zvládají. Ukázalo se, že pro přibližně dvě třetiny z nich není problém umýt nádobí bez myčky, zavázat si tkaničky nebo zatlouct hřebík. Kolem poloviny umí uvařit polévku, rozdělat oheň na ohništi, přišít si knoflík nebo si vyprat oblečení v pračce. Asi třetina dětí tvrdí, že by dokázala přebalit miminko.

Nejoblíbenější věcí žáků je mobilní telefon, šest procent dětí nemá blízké kamarády. Nejoblíbenější věcí žáků je mobilní telefon, šest procent dětí nemá blízké kamarády číst článek

Jedna z otázek se týkala i nadpřirozené schopnosti, kterou by děti chtěly mít. Nejvíce jich touží cestovat v čase (20,3 procenta) nebo umět čas zastavit (19,7). Dále se umístilo létání, čtení myšlenek, neviditelnost a nesmrtelnost. Nejméně dětí (4,4) si zvolilo obrovskou sílu.

Do letošního minisčítání se zapojilo kolem 25 tisíc žáků čtvrtých až devátých tříd základních škol a nižších ročníků víceletých gymnázií, kteří odpovídali na 19 otázek.

Účelem projektu je zvyšování statistické gramotnosti dětí. Jeho první ročník byl v roce 2010 součástí celostátního sčítání lidu. Letošní ročník byl podle předsedy ČSÚ Marka Rojíčka tréninkem na sčítání lidu, které bude v roce 2021.

<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/kazde-dvacate-dite-nikdy-neslyselo-kukacku-2-procenta-z-nich/r~c95836cefe1811e8a09cac1f6b220ee8/?fbclid=IwAR3J9-SzqzHW hryxNvHvQLEe6-gKrsCjegPjWvg7QdwpXPpQ5FxyW3fBDD1Y&redirected=1545138016>

Proč je tady fair trade?

Pěstitelé kávy, kakaa, čaje, banánů nebo květin nedostávají za svou produkci dostatečně zaplacení. Proto je tady fair trade – spravedlivý obchod. Lidem ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky dává možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek, dostávají spravedlivě zaplacení, jejich děti mohou chodit do školy a plodiny pěstují s ohledem na životní prostředí.

Fair trade dává možnost lidem ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky užít se vlastní prací za důstojných podmínek.

Zkuste se vžít do situace pěstitele kávy. Máte vlastní pole kávovníků o velikosti 2 fotbalových hřišť. Celý rok na něm s rodinou pracujete: sázíte sazenice, zavlažujete, zastříhujete stromky, mulčujete, děláte kompost a hnojíte. Je to dřina na celý rok, ale konečně přichází období sklizně. Pozvete si širší rodinu, zaplatíte pár lidí na pomoc. Kávu sklízíte, promyjete, odslupujete a sušíte. Nyní ji konečně můžete prodat! Ale za kolik? Nemáte přístup k internetu a nevíte, jak zrovna definuje výkupní ceny newyorská burza. Žijete v horách 3 hodiny jízdy jeepem od města, kde se dá káva prodat. Většinou nemáte vlastní auto. Ale to nevádí, protože víte, že i k vám se dostane místní překupník. Ti mají regiony rozdělené a většinou vám nabídnou jen zlomek ceny na burze. Berte nebo nechte být. Káva shnije a celý rok nebudete mít co jíst.

Situace pěstitelů se zlepší, pokud se spojí do pěstitelského družstva. Už máte lepší vyjednávací pozici a jste schopni si domluvit slušnou výkupní cenu. Pro váš život ale zásadní změnu přináší až zapojení družstva do systému fair trade: dostatečné výkupní ceny, odborná školení a podpora sociálních programů pro rozvoj komunity.

Česká televize vyrazila s týmem NaZemi na jaře 2014 na cestu za pěstiteli kávy do Mexika a Guatemaly a natočila z toho dokument Průvodce férového pijáka kávy. Koukněte na něj v archivu ČT.

Certifikace Fairtrade nabízí pěstitelům jistotu minimální výkupní ceny a sociální příplatek. Garantovaná minimální výkupní cena je stanovena pro každý produkt, u prané arabiky je tato úroveň od dubna 2011 ve výši 1,40 dolaru za libru (0,454 kg). V případě organické produkce se připlácí 0,30 dolaru za libru produkce. Pěstitelé tak mají zaručeno, že za své produkty nedostanou méně, než činí jejich náklady na pěstování a důstojný život. Pokud je cena na světovém trhu vyšší, dostává pěstitel tuto tržní cenu.

K těmto prostředkům získává družstvo od fairtradového odběratele navíc sociální příplatek, u prané arabiky je to 0,20 dolaru za libru kávy. Tyto prostředky se nevyplácí jednotlivým pěstitelům, ale dostává ji družstvo. Pěstitelé si pak sami demokraticky rozhodují o použití těchto dodatečných finančních prostředků ve prospěch celé komunity - většinou se jedná o podporu vzdělávání, sociální projekty, nákup automobilu pro svoz produkce, výstavby silnic nebo studny, zajištění lékařské péče nebo poskytnutí studijních stipendií pro děti. V roce 2012 tyto prostředky činily přes 80 milionů Euro.

Fair trade má dopady i u jiných zemědělských komodit ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky. Podívejte se na interaktivní web Příběh banánu. Najdete v něm spoustu záběrů z plantáží, rozhovory s jejich zaměstnanci a proč není lehké vstoupit třeba v Kostarice do odborů a bojovat za lepší pracovní podmínky. Snímky a rozhovory nasbírali na reportážní cestě novináři a aktivisti z České republiky.

www.nazemi.cz

Zprávy z webových stránek a tisku, odborné články

Prodej fairtradových výrobků výrazně roste, nejvíc u kakaá

Prodej fairtradových výrobků v Česku výrazně roste. Množství prodaného kakaá se loni proti předchozímu roku zvedlo o 132 procent, celkem se prodalo 579 tun kakaových bobů. U bavlny byl nárůst o 68 procent a u kávy o 16 procent. Výsledky na tiskové konferenci představila ředitelka neziskové organizace Fairtrade Česko a Slovensko Hana Malíková.

Fairtrade neboli férový trh je způsob obchodu, který zaručuje pěstitelům a řemeslníkům z méně vyspělých zemí spravedlivé podmínky. Mají jistotu, že své výrobky neprodají za cenu pod výrobními náklady. Dostávají také příspěvek na rozvoj své komunity. Zakázána je dětská práce, podmínkou je šetrnost k životnímu prostředí. Fairtradové suroviny a výrobky nabízejí některé obchodní řetězce i kavárny.

"Vidíme narůstající trend v prodeji fairtradových surovin a produktů na českém trhu. Je to jak u kávy, která je tradičně nejprodávanější surovinou, tak u kakaá, kde je strmý nárůst prodeje. To, že se víc těchto produktů prodá na českém trhu, znamená především víc příležitostí pro fairtradové pěstitelé," řekla Malíková. Loni se v ČR prodalo 520 tun zelené kávy, tedy meziročně o 16 procent víc. Předloni to bylo 446 tun, 167 tun v roce 2015 a 132 tun v roce 2014. Pěstitelé získali loni za kávu prodanou v Česku příspěvek na rozvoj 5,15 milionu korun.

Množství prodaných kakaových bobů se od roku 2014 do loňska zvedlo 37krát. Zatímco před čtyřmi lety čeští odběratelé koupili 15,7 tuny, loni 579 tun. V roce 2016 se prodalo 246 tun, v roce 2015 pak 142 tun. Příplatek činil 2,59 milionu korun. Prodeji výrazně pomáhá, že fairtradové kakaó nakupuje stále více řetězců a používají ho pro výrobu vlastních produktů jako sušenky, čokoládové pomazánky či cereálie. Přibývá i českých zpracovatelů.

Fairtradové bavlny se v Česku pořídilo loni 51 tun, tedy o 68 procent meziročně víc. Nejvíc se surovina využívala na výrobu tašek. Příplatek pro farmáře činil 174 100 korun.

Celkem čeští zákazníci přispěli částkou 8,5 milionu korun. Celosvětově příspěvek od odběratelů a spotřebitelů na zlepšení života zemědělců a řemeslníků v chudých státech činil loni čtyři miliardy korun.

Podle zástupců je otázka, zda je český příspěvek ve srovnání s částkami z jiných vyspělých zemí malý.

"Z postkomunistických zemí je u nás trh fairtradových produktů jednoznačně nejrozvinutější a dál se rozvíjí. Proti globálním číslům je ale vidět rozdíl," řekla Malíková. Dodala, že příspěvek z prodeje ze Slovenska byl proti českému asi třetinový. Dosáhl loni 95 tisíc eur, v přepočtu tedy kolem 2,4 milionu korun.

Stanislav Komínek k růstu prodeje fairtradových výrobků: „Lidé mají větší zájem o původ zboží, o to, za jakých podmínek jsou produkty vyrobeny.“ <http://bit.ly/reportaz-rust-fair-trade>

„Fairtrade nám hodně pomohl, když jsme měli problémy s pěstováním. Pokaždé, když obdržíme příspěvek, všichni se setkáme a dohodneme se, co je třeba zaplatit nebo podpořit. Díky tomu jsme vyřešili spoustu nepříjemností.“ Abebech Argeta, kávové družstvo Sidama, Etiopie.

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

- **Učíme se VENKU.** STAHUJTE materiály na jednom místě a rychleji vyrazte s dětmi VEN.
<http://ucimesevenku.cz/stahuji/>
- **Pomůcky pro polytechnické vzdělávání Učíme se s POLY LÍSKA** vytvořila výukové sady pomůcek pro polytechnické vzdělávání v MŠ na téma VZDUCH, SLUNCE, VODA, ZEMĚ, MATERIÁLY, ŘEMESLA a ZAHRADA. V případě zájmu o pomůcky pro polytechnické vzdělávání ve vaší MŠ nás neváhejte kontaktovat na infoevvo@seznam.cz
- **Recepty z kraje**
Chtěli byste vařit ze surovin, které můžete nakoupit u kvalitních výrobců z Bílých Karpat? Těch, kteří jsou nositeli regionální značky Tradice Bílých Karpat? Stáhněte si zdarma naši mini-sbírku receptů. Přejeme vám dobrou chuť.
<https://www.vyrobyzkraje.cz/e-book/>
- Vyšla nová publikace od ARPOKU: **Když se řekne GRV: Rámec globálního rozvojového vzdělávání**, ke stažení zde:
<https://arpok.cz/kdyz-se-rekne-grv/?fbclid=IwAR3cfxpH5CDUjgmPdfBjUyntyXaNwcqV3DMclomFrcajW1VKWSvVdGvtWi8>

LÍSKA vydala ve své edici Oříšek:

OBJEVUJEME A POZORUJEME PŘÍRODU SE SKŘÍTKEM LÍSKÁČKEM

Soubor celoročních námětů a inspirace pro činnost s dětmi do 8 let

Autor:
Lenka Pavelčíková

AKCE 1+1

190 Kč

Náměty na činnosti s dětmi do 8 let

Objednat můžete na: infoevvo@seznam.cz

Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování. Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica
<http://www.veronica.cz/?id=418>
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:**
http://www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín**
<http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady**, <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu**, www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Školní zahrada.** Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete interaktivní mapu školních zahrad, kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovny ve Zlínském kraji**
Iniciativa na podporu semenaření a sdílení osiva ze zahrádek seminkovny.com
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín, e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín, www.hostetin.veronica.cz

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Nový kurz akreditovaného specializačního studia pro školní koordinátory EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ i SVČ.

Zajímavý, inspirativní a praktický kurz se zkušenými lektory ve skupině stejně zaměřených učitelů.

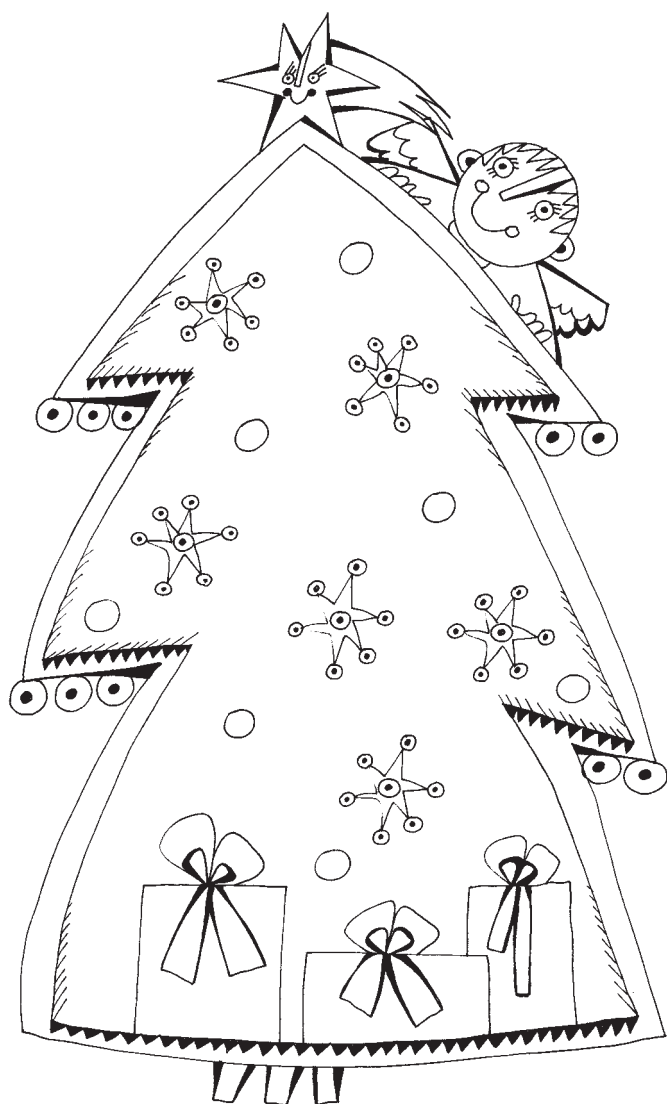
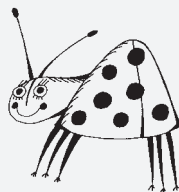
Splňuje požadovanou akreditaci a je možné jej hradit také z šablon. Jedná se o studium k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy – v souladu s § 9, odst. 1, písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systémem pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb. („specializační studium“).

Rozsah 250 vyučovacích hodin přímé výuky. Účastníci získají: osvědčení, sadu materiálů do výuky.

Informace a přihlášky: infoevvo@seznam.cz
<http://www.liska-evvo.cz/doc/specializacni-studium-koordinator-evvo-kurz-iii>

březen 2019
– září 2020

Hájek Semetín,
Vsetín s výjezdy
na organizace
ve Zlínském kraji

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- přírodní zahrada – plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků, úprava, didaktické využití pro rozmanité aktivity, vč. architektonických návrhů architektů,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840
infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

- **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí.
Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, <http://www.liska-evvo.cz/doc/knihovna>
- Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: <http://www.pavucina-sev.cz>, sekce Pro školy.
Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**, zde získáte další informace a přihlášky,
alcedo@alcedovsetin.cz

Výukové programy pro MŠ, ZŠ a SŠ

Výukové programy pro MŠ i ZŠ nabízí:

- Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,
<http://www.cevzabka.xf.cz/vp.html>
- Centrum Veronica Hostětín,
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín
[www.ddmastra.cz/výukové programy](http://www.ddmastra.cz/vyukove-programy)
- Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole
www.prokrajinu.eu
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín
www.muzeumvalasko.cz
Zámek Lešná u Valašského Meziříčí,
<http://www.muzeumvalasko.cz/objekty/zamek-lesna/>
programy-pro-skoly/
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,
www.parkrochus.cz
- Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šíkula Uherské Hradiště,
www.ddmsikula.cz
- Středisko volného času Rožnov pod Radhoštěm
www.svcroznov.cz
- Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,
www.bilekarpaty.cz/vis

Projekt Pomozte nám zachránit farmáře, jeho příběh minulý i budoucí

V roce 2018 jsme připravili a vytvořili:

- 2 Školní farmářské dny – ZŠ Valašská Polanka, ZŠ a MŠ Kašava
- 6 exkurzí Jedeme na farmu pro I. stupeň ZŠ
- 8 besed a 8 exkurzí pro žáky 7.–9. tříd ZŠ
- 2 celodenní semináře Prezentační a lektorské dovednosti s Olgou Medlíkovou
- výukový program pro pracovníky farem a podniků Můj den na farmě
- metodiku k exkurzi Jedeme na farmu
- metodiku ke Školnímu farmářskému dni
- web www.pomoztenamzachranitfarmare.cz
- říkánky Skřítkci a skřítkušky z babiččiny zahrádky

Navštívili jsme desítku farem, hospodářství, sadů a zemědělských družstev. **Projekt jsme prezentovali** na celé řadě akcí v kraji, zejména pak na Dni Zlínského kraje 22. září. **V závěru roku jsme vydali noviny Pomozte zachránit farmáře 2/2018 a omalovánku Zvířátka z farmy.**

Vše bylo hrazeno v rámci projektu MZe č. 56/2018.

Nabídku na rok 2019 najdete na

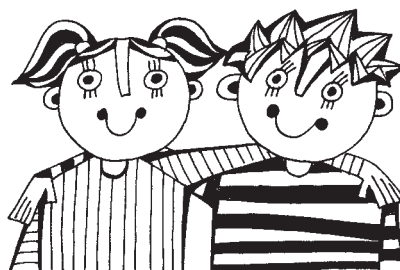
www.liska-evvo.cz/doc/pomozte-nam-zachranit-farmare-1

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na

<http://www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas>

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

- Fairtradové školy
www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly
- Světová škola
www.svetovaskola.cz
- Globální rozvojové vzdělávání
Náměty a projekty do výuky získáte na
www.globalnirozvojovevzdelavani.cz
- Odpovědná škola
www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola
Více o iniciativě na webu a Facebooku,
www.skutecnezdravaskola.cz

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

- Muzeum v přírodě Rochus
<http://www.parkrochus.cz/doc/12/>
výukové programy a exkurze na
<http://www.parkrochus.cz/doc/294/>
- Muzeum regionu Valašsko,
www.muzeumvalasko.cz
- 1415 Baťův institut Zlín,
www.14-15.cz
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně,
www.muzeum-zlin.cz
- Valašsko muzeum Rožnov p. R., Valašský rok,
www.vmp.cz

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Fair trade je způsob obchodu, který dává drobným pěstitelům, řemeslníkům i zaměstnancům ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Pokud si český spotřebitel koupí fairtradový výrobek, dává tak přednost výrobkům, za nimiž nestojí zneužívání dětské práce, nelidské pracovní podmínky, či devastace životního prostředí.

Více informací najdete na www.nazemi.cz/fairtrade

LÍSKA je členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**.

LÍSKA je místním podporovatelem **fair trade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

LÍSKA má **Status pozorovatele Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>

■ **Fair trade v práci:** minikampaň Fairtrade Česko a Slovensko, **#FairtradeVpraci**

My v LÍSCĚ jinou než fairtradovou nepijeme a nepodáváme a rádi budeme zásobovat i vaše hrnečky. Stačí se ozvat na adrese infoevvo@seznam.cz. Poradíme i dovezeme.

■ **Výrobky fair trade můžete zakoupit v LÍSCĚ.**

<http://www.liska-evvo.cz/doc/kancelar-lisky>
infoevvo@seznam.cz

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká kolem prodejny kol, dvorem ze zadní části budovy, nebo od OSSZ).

OTEVŘENO: pondělí – čtvrtek, 8.30–16.00 hodin.

Najdete zde **obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaje, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., sirupy z Hostětína, ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Jak poznáte fairtradové výrobky

Nejsnadněji podle modrozelené certifikační známky FAIRTRADE® přímo na obalu produktu. Existuje však i zboží bez certifikační známky, které také naplňuje principy fair trade. Rozpoznat ho není pro spotřebitele úplně snadné, proto doporučujeme navštívit www.nazemi.cz/cs/jak-poznat-fair-trade

Příběh bot

Podívejte se do fotogalerií na webu www.pribehbot.cz, jak vznikly možná i vaše boty. Zkuste si poskládat účtenku a zjistit, kdo na botách vydělá nejvíc. Dozvíte se taky, kdo za problémy v obuvnickém průmyslu může a co s tím můžete udělat vy sami. Pusťte si rovněž videa o výrobě bot v Čechách nebo o přístupu jedné z uvědomělých spotřebitelek k nákupu bot.

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

■ **Lískový web**
www.pocitivevyrobene.cz

■ **Regionální značky**
www.regionalni-znacky.cz

■ **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobykyzkraje.cz

■ **Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopaníc, o.p.s.** se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
www.iskopanice.cz

■ **BEZOBALOVÉ OBCHODY ve Zlínském kraji:**

Bezobaláč Zlín,

Náměstí T.G. Masaryka 2433, Zlín,
tel.: 608 180 874,
prodejna@bezobaluzlin.cz,
www.bezobaluzlin.cz

Vědomí, bezobalový obchůdek,

Dlouhá 211, Uherské Hradiště,
tel.: 777 956 032,
www.facebook.com/Vedomi-bezobalovy-obchudek

Bezobalov,

Zelené náměstí 1290, Uherské Hradiště,
tel.: 774 874 734,
www.facebook.com/Bezobalov-Uherske-Hradieste

Bez Uherský Brod,

Moravská 82, Uherský Brod,
www.facebook.com/BezUherskyBrod

Českův mlýn,

Jarcová 160, Bystřička,
tel.: 733 539 250,
ceskumlyn@probio.cz,
www.probio.cz

Zdravé já – výrobky s příběhem,

Palackého 457, Rožnov p. R.,
tel.: 730 100 240,
hanka@vyrobkyspribehem.cz,
www.vyrobkyspribehem.cz

Delizia – rozlévaná EKO drogerie,

nově na ulici Mostecká, Vsetín
www.facebook.com/Delizia-Rozlevana-EKO-drogerie

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhačovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDEĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísní – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětově nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcky k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Publikace z edice LÍSKY Oříšek

- **Říkáanky Skřítci a skřítkušky z ovocného sadu**, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
- **Říkáanky Skřítci a skřítkušky z lískového lesa**, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
- **Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem**, Lenka Pavelčíková, cena 190 Kč. Předvánoční akce 1+1 (dvě publikace za cenu 190 Kč).
- **Metodické listy Jak učit POLY, 4 ML Život v půdě**, cena 40 Kč, <http://www.liska-evvo.cz/doc/edicnim-centrum-orisek-1>

Objednávky na infoevvo@seznam.cz. Účtujeme poštovné.

- **Lískové osvětové kampaně** <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>
- **Přehled akcí v regionu** i mimo něj najdete v Kalendáři akcí na webu Lísky <http://www.liska-evvo.cz/akce>. Pozvánky na své akce, výstavy, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Aktuální nabídku vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení** zveřejňujeme na www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele
- **Aktuální fotografie z akcí Lísky najdete na** <http://evvo-liska.rajce.idnes.cz/>

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY
Sdružení Líska / Pomozte nám zachránit farmáře
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK
Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi
Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
Sdružení Líska / Stromy a my
Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji
Sdružení Líska / ŽABAKO – žakovská badatelská konference

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje. Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

